

KOILLIS-LAPIN
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON
VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN
VUONNA 2021

A. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

1. VALVONTASUUNNITELMAN TOIMIALAT

Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaan sisältyivät kunnalle kuuluvista ympäristöterveydenhuollon toimialoista elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, tupakkalain sekä lääkelain (nikotiinivalmisteet) valvonta ja eläinten terveydenhuollon ja hyvinvoinnin valvonta.

2. ERITYISTILANTEISIIN VARAUTUMINEN

Valmiussuunnitelman erityis- ja häiriötilanteita sekä poikkeusoloja varten koko yhteistoiminta-alueen osalta on päivitetty ja hyväksytty ympäristöterveyslautakunnassa 20.6.2019 § 38. Päivitys tehdään vuoden 2022 aikana.

3. TOIMIALAKOHTAISTEN VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN

Toimialoittain on laadittu seuraavat valvontasuunnitelmat:

B 1. Terveydensuojelulain valvontasuunnitelman toteutuminen

B 2. Elintarvikevalvonnan valvontasuunnitelman toteutuminen

B 3. Tupakkalain sekä lääkelain (nikotiinivalmisteet) valvontasuunnitelman toteutuminen

4. KOULUTUS

5. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VOIMAVARAT

6. VALVONNAN MAKSULLISUUS

B. TOIMIALAKOHTAISTEN VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN**B 1. TERVEYDENSUOJELU****1.1 TARKASTUSTEN MÄÄRÄN TOTEUTUMINEN**

TERVEYDENSUOJELULAIN KOHTEET (ilmoituksen- tai luvanvaraiset kohteet)	riski- luokka	tarkas- tusti- heys/v/k ohde	kohde lkm	tarkastukset yhteensä lukumäärä/v (keskimäärin)	toteutuneet tar- kastukset v. 2021 ik = ilmoituksen käsittely
TALOUSVEDEN JAKELU JA KÄYTTÖ					
EU-raportoitava vedenjakelualue (veden toimitus vähintään 1000 m ³ /d tai vähintään 5000 käyttäjää)	3	1	1	1	1
Muut vedenjakelualueet (veden toimitus 10 - 999 m ³ /d tai 50 - 4999 käyttäjää), muu asetuksen 1352/2015 mukainen kohde)	3	1 (0,5*)	20	18-20	16
Pienet vedenjakelualueet (veden- toimitus <10 m ³ /d tai alle 50 käyttä- jää	2	0,5 (0,3*)	9	4-5	2
VEDEN TOIMITTAMINEN TALOUSVETTÄ TOIMITTAVALLE LAITOKSELLE					
Tukkulaitos (talousvettä toimittavalle laitokselle vettä toimittava toimin- nanharjoittaja)	3	1	0		
KOKOONTUMINEN, JULKISET HUVI- JA KOKOONTUMISHUONEISTOT					
Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskuk- set, lasten iltapäiväkerhot, lasten sisäleikkipuistot	2-1	0,25	7	0-3	2
OPETUSTOIMINTA, KOULUT JA OPPILAITOKSET					
Esiopetus, peruskoulu, lukio, am- mattioppilaitos, muut koulut ja oppi- laitokset, korkeakoulu ja muu ai- kuiskoulutus	2	0,3	9	0-7	6
MAJOITUSTOIMINTA, JULKINEN MAJOITUSHUONEISTO					
hotellit, hostellit, maatilamatkailu, asuntolat jne.	2-1	0,2	49	2-15	7
KAUNEUDENHOITOA JA IHON KÄSITTELYÄ SUORITTAVAT HUONEISTOT JA LAI- TOKSET, SOLARIUM					
Kosmetologiset huoneistot, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	2-1	0,25	7	0-3	1

Solarium	2	0,2	1	0-1	0
SOSIAALIHUOLLON PALVELUT					
Lasten päiväkodit ja vastaavat	2	0,3	9	0-4	3
Lastenkodit/lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	2	0,3	0	0	0
Vanhainkodit ja vastaavat	2	0,3	9	0-6	6
Muut sosiaalialan yksiköt	2	0,3	5	0-3	3+1
LIIKUNTA JA VIRKISTYSTOIMINTA					
Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), huomattava määrä uimareita päivässä ja pienet yleiset uimarannat	2	1	6	6	6
Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä, uimala, vesipuisto tai muu yleinen allas	3	1	3	3	2
Yleiset saunat	2	0,5	3	0-2	2
Yleinen liikuntatila: urheiluhalli, kuntosali tai muu yleinen liikuntatila	1	0,2	8	0-4	0
				yht. 34-83	58

Suunnitelluista tarkastuksista toteutui määrällisesti n. 95 %.

1.2 NÄYTTEET JA TUTKIMUKSET

Terveysturvallisuuslaki ja sen perusteella annetut säädökset määrittelevät osin tarkasti tarvittavat näytemäärät ja näytteistä tehtävät analyysit. Erityisesti talous- ja uimavesien valvonta keskittyy pääosin näytteiden tutkimuksiin ja tutkimustulosten perusteella tehtäviin toimenpiteisiin.

1.2.1 Talousvesinäytteet

Viranomaisvalvonnan talousvesinäytteitä tutkittiin valvontatutkimusohjelmien mukaisesti. Lisäksi alueella oli talousveden häiriötilanne, jonka yhteydessä otettiin vesinäytteitä. Talousvesinäytteitä tutkittiin yhteensä 90 kpl (suunniteltu määrä 81 kpl).

1.2.2 Uima-allasvesinäytteet ja puhtausnäytteet

Uima-allasvesinäytteitä tutkittiin 51 kpl. Puhtausnäytteitä tutkittiin 40 kpl.

1.2.3 Uimarantavesinäytteet

Uimarantavesinäytteitä tutkittiin 15 kpl.

1.2.5 Laboratoriot

Talous- ja uimavesinäytteet on tutkittu Eurofins Ahma Oy:n Rovaniemen laboratoriossa. Puhtausnäytteitä on tutkittu ScanLab Oy:ssa.

1.3 TERVEYDENSUOJELUN PAINOPISTEET VUODELLE 2021

Terveydensuojelun painopisteet olivat omavalvonnan tukeminen ja elinympäristöterveyden edistäminen. Tarkastuksilla toimijoiden omavalvontaa tarkastetaan ja ohjataan ja edistetään. Yhteistyö eri viranomaisten kesken sekä ohjaus ja neuvonta kuuluu jokapäiväiseen perustyöhön.

Talousvesien osalta (WSP) vesilaitosten riskien hallitsemiseksi ja häiriötilannesuunnitelman laatimiseksi jatkui. Osa riskinarvioinneista on hyväksytty ja menettelyjä jatketaan.

VATI sovelluksen eli ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmän kohteiden päivittämistä jatkettiin. Toiminnanharjoittajien omavalvontaa tuettiin tarkastuksilla.

B 2. ELINTARVIKEVALVONTA

2.1 VALVONTAKOhteitten TARKASTUSTEN MÄÄRÄ JA TARKASTUKSIIN KÄYTETTY AIKA

SUUNNITELMALLINEN VALVONTA 2021 Hyväksytyt elintarvikehuoneistot (laitokset)	Kohteiden lukumäärä	Tarkastukseen käytettävä aika h/kohte	Tarkastustiheyssuositus/kohte/v	Tarkastusten määrä/v	Tarkastukset vuonna 2021	
Liha-ala						
Kokoluokka 1, tuotanto <10 000 kg/v	3 (2)	2-4	1-2	3	3	
Kokoluokka 2, tuotanto 10 000-100 000 kg/v	1	2-4	1	1	0	laitoksessa ei ole ollut toimintaa v. 2021
Kokoluokka 3, tuotanto 100 000-1 milj. kg/v	0					
Kala-ala						
Kokoluokka 1, tuotanto <10 000 kg/v	1	3-4	1	1	0	
Kokoluokka 2, tuotanto 10 000-100 000 kg/v	1	3-4	2	2	2	
Kokoluokka 3, tuotanto 100 000-1 milj. kg/v	0					
Maitoala						
Kokoluokka 2, vastaanotetun raakamaidon määrä <5 000 000 kg/v tai tuotanto <100 000 kg/v	2	3-4	2	4	2	
Muna-ala						
Kokoluokka 1, tuotanto <10 000 kg/v	0					
Kokoluokka 2, tuotanto 10 000 -10 milj. kg/v	0					
YHTEENSÄ	8			11	7	

SUUNNITELMALLINEN VALVONTA Ilmoitetut elintarvikehuoneistot	Kohteiden lukumäärä	Tarkastukseen käytettävä aika h/kohde	Tarkastustiheyssuositus/kohde/v	Tarkastukset 2021	
				ik = ilmoituksen käsittely	
				suunniteltu	toteutuneet
Vilja- ja kasvisala					
Myllytoiminta	0				
Leipomotuotteiden valmistus	2	3-4	0,5-1	1	1
Ruoka- ja kahvileipien valmistus	1 (3)	3-4	0,35-1	1	1
Muiden viljatuotteiden valmistus	0				
Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	8	3-4	0,5-2	3	3 1 ik
Pakkaamotoiminta	1*		0,5		
Muiden elintarvikkeiden valmistus					
Yhdistelmätuotteiden valmistus	0 (4)	3-4	0,5	0	0
Makeisten valmistus	2	3	0,35-0,5	0	0 + 1 ik
Juomien valmistus	0				
Muu valmistus	0 (4)		0,5	0	0
Elintarvikkeiden myynti					
Elintarvikkeiden tukkumyynti	0				
Elintarvikkeiden vähittäismyynti	43*	2-4	0,35-2	28	18 + 5 ik.
Ulkomyyntialue	4		0		
Kuluttajan tuotteiden käsittely, eläimistä saatavat elintarvikkeet	0				
Vähäriskinen toiminta elintarvikehuoneistossa					
Lihan käsittely	36	2-3	0,5	18	1+ 1 ik
Vienti ja tuonti					
Elintarvikkeiden maastavienti	0				
Elintarvikkeiden maahantuonti	0				
Elintarvikkeiden tarjoilu					
Ravintolatoiminta	41	3-4	0,35-1	30	31+ 5 ik.
Grilli- ja pikaruokatoiminta	3	2-3	0,35-0,5	1	1
Kahvilatoiminta	33*	2-3	0,35-0,5	9	8+4 ik
Pubitoiminta	2		0	0	0
Suurtalous, laitoskeittiötoiminta	8	3-4	0,5-1	5	6+1 ik
Suurtalous, keskuskeittiötoiminta ja pitopalvelu	8(+0)	3-4	0,5-2	10	10
Suurtalous, tarjoilukeittiötoiminta	17 (+9)	1-2	0,35	13	13+2 ik
Elintarvikkeiden kuljetukset					
Elintarvikkeiden kuljetus	0				
Elintarvikkeiden pakastekuljetus	0				
Elintarvikkeiden kuljetus jäähdytettynä	0				
Elintarvikkeiden kuljetus lämpimänä	0				

Elintarvikkeiden varastointi, pakastaminen ja pakkaaminen					
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden varastointi	0	1-2	0,35	0	0
Muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden varastointi	2	2-3	0,35	1	0
Elintarvikkeiden pakastaminen	1	3	0,35	1	1
Elintarvikkeiden pakkaaminen					
Elintarvikkeiden kontaktimateriaalit	1	3	0,35	1	0
Yhteensä (ilmoitetut)	213			122	94
YHTEENSÄ (ilmoitetut ja hyväksytyt)	221			133	101

*kohteiden määrässä 1-2 kpl toimintoja, jotka eivät ole ensisijaisia toimintoja ja tarkastus tehdään saman toimipaikan muun (eli ensisijaisen) toiminnan yhteydessä, otettu huomioon tarkastusmäärässä.

Alkutuotanto (arvio)	kohteiden lkm	tarkastuksiin käytettävä aika h/kohde	Tarkastusheysuusitus / kohde/v	Tarkastukset 2021	
				suunniteltu	toteutunut
Maidontuotanto	21	1-3	0,2	19	0
Maidontuotanto, kun raakamaito toimitetaan pakattavaksi lämpökäsittelemättömänä	0	1-3	1		
Maidontuotanto, kun raakamaito toimitetaan tilan omaan elintarvikehuoneistoon myytäväksi raakamaitona tai käytettäväksi raakamaitotuotteiden valmistukseen.	0	1-3	1		
Ternimaidon myynti suoraan kuluttajalle ≤2 500 kg/v**	0	1-3	tuotantotilan hyg.tarkastuksen yhteydessä		
Raakamaidon myynti suoraan kuluttajalle ≤2 500 kg/v**	1	1-3	0,5/tuotantotilan hyg.tarkastuksen yhteydessä		
Jäädetyt ternimaidon myynti, toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤2 500 kg/v**	0	1-3	maidontuotantotilan hyg.tarkastuksen yhteydessä		
Eläinten kasvatus lihantuotantoa varten	24		tarvittaessa		
Kalastus < 12 m alus	14		tarvittaessa		
Kalastus ≥ 12 m alus	0		0,3		
Kalastustuotteiden myynti suoraan kuluttajalle ≤5 000 kg/v**	9		0,3	0-9	0
Vesiviljely	6	1-3	0,2	3	0
Kananmunatuotanto	0	1-2	0,2		
Kananmunien myynti suoraan kuluttajalle ≤20 000 kg/v tai toimittaminen vähittäismyyntiin poikkeusalueella ≤30 000 kg/v**	0	1-3	joka 6. vuosi		
Muiden linnunmunien tuotanto	0	1-3	0,2		
Muiden linnunmunien myynti suoraan kuluttajalle ≤5 000 kg/v /toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤5 000 kg/v**	0	1-3	tarvittaessa		
Hunajan tuotanto	4	1-3	tarvittaessa		
Kasvin- ja sienten tuotanto					
Sellaisenaan syötävien kasvien tuotanto, johon liittyy erityisiä vaaroja (esim. avomaaviljely ja päältä kastelu)	0	1-3	0,3		
Sellaisenaan syötävien kasvien tuotanto (esim. kasvihuoneviljely)	0	1-3	0,2		
Sellaisenaan syötävien lehtivihannesten avomaan viljely: myynti suoraan kuluttajalle	0 (?)	1-3	0,2		

≤50 000 kg/v ja/tai toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤50 000 kg/v **					
Kasvihuoneessa viljely, myynti suoraan kuluttajalle ≤50 000 kg/v ja/tai toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤50 000 kg/v**	1	1-3	tarvittaessa		
Itujen tuotanto	0	1-3	1		
Itujen myynti suoraan kuluttajalle ≤5 000 kg/v, toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤5 000 kg/v**	0	1-3	0,5		
Muu kasvin- ja siententuotanto (esim. ruoka-peruna, vilja, hedelmät ja juurekset sekä muut kuin sellaisenaan syötävät vihannekset kuten avomaankurkku ja pavut)	2 (?)		tarvittaessa		
Muiden kasveista saatavien alkutuotannon tuotteiden ja sienten myynti suoraan kuluttajalle ≤100 000 kg/v, toimittaminen paikalliseen vähittäismyyntiin ≤100 000 kg/v**	?		tarvittaessa		
Alkutuotanto yhteensä	83			22-31	0

*) kohteiden määrässä yleensä 1-2 kpl toimintoja, jotka eivät ole ensisijaisia toimintoja ja tarkastus tehdään saman toimipaikan muun (eli ensisijaisen) toiminnan yhteydessä, otettu huomioon tarkastusmäärässä.

**) VNa 1258/2011 2 ja 3 § mukainen toiminta

Elintarvikehuoneistojen (ilmoitetut ja hyväksytyt) suunnitelmallinen valvonta toteutui 76 %. Alkutuotannon tarkastuksia ei tehty.

2.2 NÄYTTEENOTTO- JA TUTKIMUSSUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

NÄYTE	TUTKIMUKSET	NÄYTEMÄÄRÄ suunniteltu/toteutunut
pintapuhtausnäytteet (liha-alan laitos)	Listeria monocytogenes	0-2/0
lihavalmisteteet, sellaisenaan syötävät (liha-alan laitos)	Listeria monocytogenes	0-2/0
kalavalmisteet (kala-alan laitos)	Listeria monocytogenes	1/0
pintapuhtausnäytteet (kala-alan laitos)	Listeria monocytogenes	2/3
leipäjuusto (maitoalan laitos)	Listeria monocytogenes	2/2
pintapuhtausnäytteet (maitoalan laitos)	Listeria monocytogenes	3/3
	yht.	8-12/8
Lisäksi suunnitelman ulkopuolisia elintarvikenäytteitä tutkittiin		3 kpl
Kaikki yhteensä		11 kpl

Näytteet tutkittiin ScanLab Oy:ssä, Oulussa sekä Ruokavirastossa.

2.3 ELINTARVIKEVALVONNAN PAINOPISTEET VUONNA 2021

Painopisteet Oiva tarkastuksissa olivat eteenkin kunnossapito (Oiva-rivit 2.2 ja 2.3), puhtaanapito (Oiva-rivit 3.1 ja 3.2), markkinointi (Oiva-rivi 13.3) sekä pakolliset elintarviketiedot (Oiva-rivi 13.1), ravintoarvomerkinnät (Oiva-rivi 13.2) ja markkinointi (Oiva-rivi 13.3).

Kunnossapito painopisterivit tarkastettiin yhteensä 158 kertaa:

A (oivallinen) 94 %

B (hyvä) 6 %

Puhtaanapito painopisterivit tarkastettiin yhteensä 108 kertaa:

A (oivallinen) 96 %

B (hyvä) 4 %

Elintarvikkeista annettavia tietoja (Oiva-rivit 13.1, 13.2 ja 13.3) tarkastettiin 105 kertaa. A (oivallinen) 97 % ja B (hyvä) 3 %.

B. 3 TUPAKKALAIN VALVONTA

4.1 VALVONTAKOhteitten tarkastusten toteutuminen

Tupakkalain mukainen kohdeyppi	Tarkastustiheys /vuosi	Kohdeet lkm	Tarkastusten määrä, suunniteltu	Toteutuneet tarkastukset
TUPAKOINTI KIELLOT JA RAJOITUKSET				
Ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa on erillinen tupakointitila	0,3	1	0-1 (v.2021 0)	0
TUPAKKATUOTTEIDEN MYYNTI, MAINONTA JA ESILLÄPITO				
Myyntilupa-asiat (myös tukkumyymälät, joissa on vähittäismyyntiä)	0,5	33	n. 13	15
Tupakkatuotteiden tukkumyynti	0,5	0	0	0
YHTEENSÄ			13	15

4.2 TUPAKKALAIN PAINOPISTEET VALVONTAOHJELMAKAUDELLE

Painopistealueena vuosina 2020-2024 ovat omavalvonnan tukeminen, yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa sekä laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö. Omavalvontaa on tuettu tehdyillä tarkastuksilla sekä tarkastettu mm. savukkeiden ja kääretupakkatuotteiden uusia pakollisia merkintöjä (laittoman kaupan ehkäisy).

Suunnitelluista tarkastuksista toteutui >100 %.

Nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikkoihin tehtiin 5 tarkastusta (suunniteltu n. 4 tarkastusta). Myyntipaikkoja oli 12 (tarkastustiheys 0,5/v).

4. KOULUTUS

Koulutuksiin osallistuttiin seuraavasti:

elintarvikevalvonta: 25 koulutuspäivää (3 hlöä)
 terveydensuojelu: 19 koulutuspäivää (3 hlöä)
 tupakkalain valvonta: 0,3 koulutuspäivää (3 hlöä)

Yhteensä n. 44,5 koulutuspäivää eli n. 15 pv/hlö (terveystarkastajat). Kaikki koulutukset olivat etäkoulutuksia.

5. YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VOIMAVARAT

Valvontaan arvioidaan käytetyn voimavaroja seuraavasti:

Terveydensuojelulain mukainen valvonta	1,4	htv
Elintarvikevalvonta	1,5	htv
Tupakkalain ja lääkelain valvonta	0,2	htv
Yhteensä	3,1	htv

6. VALVONNASTA SAADUT TULOT JA NIIDEN KOHDENTUMINEN

Terveysvalvonnassa saatiin tuloja yhteensä noin 34 121 €. Tulot on kohdennettu terveysvalvontaan.